

Jahn, H. (1971) : Stereoide Pilze in Europa. Westfälische Pilzbriefe VIII, Heft 4-7.

Dr. Hermann Jahn is een ijverig en vruchtbaar mycoloog, die ons telkens weer verrast met zijn gedegen publicaties. Het bovenvermelde nr. van Westf. Pilzbriefe is geheel gewijd aan *Stereum*-achtige paddestoelen. Daaronder verstaat de schrijver één- of meerjarige paddestoelen met basidiën, die houtbewonend zijn, saprophytisch, met glad hymenium. Ze groeien tenminste met een deel van hun dun, enigszins lederachtig of kurkachtig-houtig vruchtlichaam tegen het substraat, terwijl de rand meer of minder afstaand is en bij de typische vertegenwoordigers (*Stereum hirsutum*) een van het substraat afgewende hoedkant vertoont.

Ze behoren tot de Aphyllophorales.

Na een korte inleiding, enkele opmerkingen over taxonomie en wenken voor determinatie volgt een handig overzicht van de vaktermen. Twee sleutels tot de geslachten staan de gebruiker ten dienste, de eerste vooral met behulp van macroscopische en oecologische kenmerken, de tweede met microscopische kenmerken.

Het systematisch gedeelte bevat de beschrijving van 43 soorten in 18 genera, hier vindt men een sleutel tot de soorten. Deze soorten worden alle uitvoerig besproken, waarbij de oecologie veel aandacht krijgt. Ruim 40 fraaie foto's zijn een welkome aanvulling op de tekst, evenals vele, zeer duidelijke schetsen van macroscopische en vooral ook microscopische kenmerken.

Het werk is als overdruk te koop voor D.M. 18.--, te bestellen bij Dr. H. Jahn, 4931 Detmold-Heiligenkirchen, Hohler weg 35. Postscheckkonto Psch A Dortmund 128103 (Dr. H. Jahn, 4931 Heiligenkirchen).

Voor alle mycologen, die wel eens naar deze groep van paddestoelen kijken: een onmisbare gids.

P.J.B.

BOLBITIACEAE

Dit artikel is een samenvatting van de lezingen, die Dr. R. Watling uit Edinburgh (R.W.) hield op 6 maart 1971 op de Floradag van de Nederl. Mycologische Vereniging, bewerkt en enigszins verkort door Dr. Kits van Waveren (E.K.v.W.). Tevens vindt de lezer hierin een sleutel tot de soorten van de subgenera *Pholiotina*, *Piliferae* en *Galerella*, die door de heren Watling en Kits van Waveren in hun lezingen zijn besproken.

De familie der Bolbitiaceae is een fam. der Agaricales, die wordt gekenmerkt door een uit peervormige tot ronde cellen bestaande epicutis, zie fig. 1 en 2, gecombineerd met een bruine sporee. Deze sporee kan variëren van mooi warm bruin tot vrij donker bruin (zoals bij *Inocybe*). Nooit is de kleur der sporen zwart of purper, zoals bij de fam. der Coprinaceae.

Het verschil met de fam. der Strophariaceae is, dat in deze fam. steeds een epicutis met hyphen aanwezig is.

Men kan de Bolbitiaceae dus beschouwen als staande tussen Strophariaceae en Coprinaceae.

EEN OVERZICHT VAN DE GESLACHTEN

In zijn eerste voordracht zette Dr. Watling uiteen, dat formeel de Bolbitiaceae als een familie voor het eerst werden gedefinieerd door Singer in 1948. Doch als groep waren deze zwammen al in 1889 herkend door Fayod, als behorende tot de Tribus Naucoriées, in 1931 door Heim als de groep Bolbitiaceae van de Pholiotées en in 1936 door Singer als subfamilie Bolbitiaceae van de Cortinariaceae.

Binnen het Tribus Naucoriées beschreef Fayod de genera Agrocybe, Conocybe en Pholiotina, maar ook Bolbitius, Naucoria en Rozites.

Volgens Singer (1948) omvat de fam. de geslachten Agrocybe, Conocybe, Pholiotina, Bolbitius en Galerella (type: G. plicatella (Peck) Earle).

Watling (1961) publiceerde een met beschrijvingen en illustraties voorziene "Conspectus der Bolbitiaceae". Hij komt tot drie geslachten: Bolbitius (type B. vitellinus (Pers. ex Fr.) Fr.); Conocybe (type Con. tenera (Schaeff. ex Fr.) Fr.) en Agrocybe (type Agroc. praecox (Pers. ex Fr.) Fayod.)

Het geslacht Pluteolus (type Bolbitius reticulatus (Pers. ex Fr.) -Ricken), werd tot een subgenus van Bolbitius gemaakt.

Conocybe werd zo omschreven, dat het ook Pholiotina en Galerella omvatte, omdat de soorten slechts zeer weinig verschilden van die van Conocybe.

SLEUTEL TOT DE GENERA VAN DE BOLBITIACEAE

- A Lamellen vrij of vrij wordend na iets aangehecht te zijn geweest; hoed visqueus, dun en snel verterend, bijna vervloeiend; vruchtlichamen vaak fel gekleurd (rood, purperachtig, chroomgeel); op hout of plantaardige afval of in de grond, zie fig. 3
Bolbitius
- A Lamellen zelden vrij en indien vrij dan hoed nooit visqueus, dun of vervloeiend; vruchtlichamen zelden fel gekleurd.
 - B Kleur van de sporee "buff" (± lederkleurig), hazelnoot- of tabaksbruin; sporen glad, gewoonlijk met duidelijke kiempore, vruchtlichamen met duidelijke of vluchtige ring of ± annulaire zône op de steel; grote tot matig grote en minder vaak kleine soorten
Agrocybe
 - B Kleur van de sporee roestbruin, sporen gewoonlijk glad, minder vaak klein-wrattig en gewoonlijk met duidelijke kiempore; vruchtlichamen met duidelijke velumresten (appendiculaat langs hoedrand of als ring om steel of beide) of zonder velumresten in volwassen toestand; matig grote tot kleine paddestoelen (hoed zelden groter dan 25 mm)
Conocybe

DE VERDELING IN SUBGENERA EN SECTIES

1. BOLBITIUS

- A. Op mest, plantaardige afval, zaagsel en dgl.; minder vaak gewoon in de grond of op hout; gewoonlijk geen epicutulaire hyphen tussen de cellen van de hymenoderm; lamellen vrij; sporen glad
Subgenus Bolbitius
- A. Op hout, minder vaak in de grond of in plantaardige afval; lamellen vrij; sporen glad of minimaal geornamenteerd
Subgenus Pluteolus